

Szerkesztőiroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-és szám,
ahová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
ahová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolós szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik
vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 88. szám.

Kedd, április 17.

A miniszterelnök politikája.

Budapest, április 16.

Három lényeges pontra vonatkozólag nyilatkozott tegnap Wekerle miniszterelnök s e nyilatkozata teljesen hozzájárult ahhoz, hogy a magyar közönség tisztán lássa azokat a terveket, melyek segítségével Wekerle az eddig mulasztottakat pótolni kívánja.

A vámkérdést illetőleg odanyilatkozott a miniszterelnök, hogy a magyar kormány az adott időpontban tárgyalásokat fog kezdeni az osztrák kormányval. A két állam közti gazdasági szerződés kérdése valóban alig több, mint forma kérdése. A szerződés formáját kell választani, mert ebben a magyar állam állam-jellege jobban jut kifejezésre. Gazdasági, tehát tárgyi szempontból az a lényeges, hogy a monarchia két állama kifelé vámegységet képezzen és hogy a két állam közt befelje a szabad forgalom vámszedés nélkül legyen biztosítva és hogy tekintettel a már megkötött kereskedelmi szerződésekre, melyeket az egységes gazdasági területtel kötöttek, e szerződések tartamára a két állam közt vámszedésről és a szabad forgalom korlátozásáról nem lehet szó. Kétségtelen, hogy a forma kérdése is lényeges kérdés. De a szerződés formájának lényege abban rejlik, hogy a monarchia két államának két külön, de teljesen megegyező vámtarifája van. Amint az Ausztria és Magyarország közt fennálló valutaszerződésben és az erre vonatkozó törvényekben kimondott, arról volna szó, hogy ahelyett, hogy egy törvényt létesítenek az egységes vámtarifa, vám és kereskedelmi szerződés kötésére jogosítják fel két megegyező tartalmu törvény útján a két állam kormányát. Szóval ez nem érinti a gazdasági kérdés lényegét és a vámtarifa legtöbb intézkedését lehet venni a két állam közt kötendő szerződésbe.

A készfizetések felvételére vonatkozólag Wekerle kijelentette, hogy megegyezés áll fenn a két kormány közt és a törvényjavaslatok, melyek a készfizetések felvételét elrendelik, már hosszabb idő óta készek, úgy hogy ilt tulajdonképp nem lehet szó egyébről, mint arról, hogy ezeket a törvényjavaslatokat parlamenti uton elintézzék, mihelyt ezt a két államban a politikai és parlamenti helyzet lehetővé teszi. A készfizetéseket fakultative amugy is megkezdtek. Csak az van hátra, hogy gazdasági életünket kiszabadítsuk ebből a fakultatív állapotból eredő bizonytalanságból és a készfizetések felvételének kötelező kimondása által végleges helyzetet teremtsünk.

Fontos nyilatkozatot tett a miniszterelnök a választói jog tekintetében is, a következőket mondván:

— Kétségtelen, hogy a választójogi reform megvalósításánál az általános és titkos választójog elvét fogja a kormány

szem előtt tartani. Valószínűleg a titkos szavazás lesz az általános szabály, amellyel csak rendkívüli esetekben lehet eltérni. Kétségtelen továbbá, hogy a községenkénti szavazást fogják megvalósítani, körülbelül körjegyzőségenként csoportosítva a községek egy szavazóhelyisé. A választójog alapja nem az illetőségi, hanem az állandó lakóhely lesz. Ez lesz mérvadó a munkások választójogánál is és ez lesz a választójog egyetlen korlátja.

Választási mozgalmak Torontálban.

Dr. Várady Imre programbeszéd.

Néhány száz főnyi lelkes közönség jelenlétében tartotta meg tegnap délelőtt 11 órakor dr. Várady Imre a kaszinó-kertben programbeszédét.

Dr. Kardos Samu, mint a nagybecskereki függetlenségi kör elnöke lépett elsőnek a dobogóra, meleg szavakban üdvözölve a jelenlévőket. Az értekezletet megnyitották nyilvánítja és felkéri dr. Várady Imrét, tartsa meg programbeszédét.

Dr. Várady Imre visszapillantást vet a lefolyt szomorú esztendőre, amikor már-már veszendőbe ment mindaz, amit az ezer éves magyar állam nagy és nehéz küzdelmek árán kivívott magának. Azonban az utolsó pillanatban, a tizenketedik órában váratlanul, édes meglepetésként felvirradt a békés kibontakozás napja, amely sok szenvedések után meghozta végre a nyugalmat, a boldogulás lehetőségét. Hálával tartozik a nemzet azoknak a férfiaknak, akik a békés kibontakozást megteremtették, azoknak a férfiaknak, akik megmentették az alkotmányos jogfolytonosságot s beláthatatlan veszélyektől óvták meg a nemzetet. Ezek a férfiak a nemzet igaz vezetői, akik kezükbe vették a kormány gyeplőit, hogy előbbre vigyék a nemzetet egy lépéssel történelmi fejlődésének nagy útjában.

A mai, valóban nagy miniszteriumban helyet foglal Wekerle Sándor, ez a nagy erejű, demokratikus érzésű államférfiu, helyet foglalnak benne a nemzeti bizalomnak igaz letéteményesei Kossuth, Apponyi és Andrássy gróf (Zajos eljenzés). E nagy miniszterium részletes programot nem adhatott az országnak, mert hiszen csak átmeneti jellege van. Nagyjában fogja tehát körvonalozni a kormány teendőit, amelyekre a most összeülő képviselőháznak várja támogatását. Elsősorban el fogja söpörni, ki fogja pusztítani azoknak a sötét lovgoknak csapatját, akik a legválságosabb időben nyomorult férgékként rakodtak rá az ország testére, nyomorult érdekeik kielégítéséért szolgálva a törvénytörő, reakcionárius hatalmat. (Ugy van) Helyre fogja állítani az új kormány a súlyosan megsértett jogrendet, a vámkérdés dolgában új szerződéses viszonyt fog létesíteni Ausztria és Magyarország között, amely végeredményében elő fogja készíteni az önálló vámtarifa, amelynek kerestülviteléhez oda van szögezve Magyarország nagy jövője. Vállalja továbbá a kormány az általános választójog alapján a választási törvény reformálását, (Hosszantartó eljenzés)

zés) hogy ily módon ujja teremtsen a meddő osztályparlamentet. Ezek után áttér dr. Várady Imre saját elveinek hangoztatására.

Szent meggyőződése a függetlenségi negyvennyolcas politika törhetetlen hívévé tette. (Hosszantartó lelkes eljenzés) Ezekért az elvekért küzdött tavaly januárban nehéz körülmények között, küzdelmében látta, hogy a polgárság zöme szintén felesküdt erre a zászlóra, ezekért az elvekért fog küzdeni a jövőben is és ezeknek az elveknek az alapján kéri polgártársainak megbízását (Zajos eljenzés és taps).

Ma a nemzet vezetői mint kormányférfiak súlyos gondokkal vannak megterhelve, tehát a társadalomnak kell a negyvennyolcas eszmékért minden téren sikra szállani, mert csak így fogjuk elérni azt a függetlenséget, amelynek kardinalis axiómái a külön magyar udvartartás, a külképviselet rendezése a teljes paritás alapján, a nagy és hatalmas magyar ipar és magyar kereskedelem. (Zajos eljenzés.)

Programbeszédét azzal fejezi be, hogy Nagybecskerek városának is érdeke az, ha híven kitart a függetlenségi lobogó alatt, mert a nemzet nagy vezetői, Kossuth, Apponyi és társai, a mikor ismételt városunkban jártak, megismerték viszonyainkat és azóta bizonyos rokonszenvel, előszeretettel viseltetnek Nagybecskerek iránt. Mindnyájan meglehetünk győződve róla, hogy e kormányférfiak ezt a rokonszenvet és előszeretetet továbbra is ápolni fogják s mindent latba fognak vetni, hogy Nagybecskerek nagy lépésekkel vonuljon előre ugy kulturális, mint gazdasági téren. (Szüni nem akaró lelkes eljenzés.)

Dr. Nagy Dezső, Herr Ödön és dr. Kardos Samu ismételt felszólalásai után az értekezlet befejezést nyert.

Hivatalos jelöltek.

Az egyes kerületekre vonatkozólag a következőket jelenthetjük:

A koalíció hivatalos jelöltjei:

Nagybecskerek: dr. Várady Imre (f.).

Ozora: Botka Béla (alkotm.).

Zichyfalva: Karátsanyi Jenő gróf (alkotm.).

Párdány: ifj. Daniel Pál (alkotm.).

Lovrin: dr. Baross János (f.).

Nagykomlós: Várna Imre (f.).

Nagyszentmiklós: gróf Nádkó Sándor (alk.).

Pancsova: báró Daniel Ernő (pártonkivüli).

Zombolya: gróf Csekonics Gyula (pártonkivüli).

Törökkanizsa: Tallián Béla (pártonkivüli).

Bégaszentgyörgy: Papp Géza (pártonkivüli).

Az itt felsorolt négy pártonkivüli jelölttel szemben a koalíció nem állít fel jelöltet.

Nagykikinda: Tellecsky Kristóf (alkotm.), ki azonban jelöltséget nem vállal.

A törökbecsei járásban a koalíciónak eddig nincs jelöltje.

A többi jelöltek.

A kerületekből legújabbán a következőket jelentik:

Nagykikindán fellépett Polit Mihály (nemzetiségi), kivel szemben a magyar párt föléptette dr. Draxler Brunót.

Ujdonságok érkeztek

női kabát és raglan 10 koronától, a legfinomabb párizsi és angol modellig.

Kovács Gedeon

267a-148

Telefon 141.

Pancsován fellépett Miletics Szlavko (nemzetiségi).

Bégaszentgyörgyön fellépett Petrovics Vikentia (nemz.) és dr. Kardos Samu (f.), ki tegnap tartotta meg programbeszédjét.

Párdányban fellépett dr. Kiszely Kálmán (függetlenségi).

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfűrdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 órától 1/2-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfűrdő a fűrdő egész nap nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület olvasó helyisége (Váraljai-utca 9. sz.). Nyitva mindennap délután 5 órától este 10-ig, vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig.

Április 18. Rendkívüli megyei közgyűlés.

Április 18. Vármegyei közp. választmány ülése.

Április 18. Rendkívüli városi közgyűlés.

Május 14. Közig. bizottság ülése.

— **A husvétii ünnepek.** A keresztihalált halt Megváltó feltámadásának örömnappján különös ellentétképpen a természet rendszerint szomorú köntösbe takarja magát. Április havának széles időjárása fellegekkel borítja a kéklő eget és esőt hullat terekre és utcákra, sőt olykor hó-pelyheket is szállingóztat. Így volt ez tavaly is, tavalyelőtt is. Az idén azonban szebb ünnepekben volt részünk. Eltekintve a husvétvasárnap déli kis csöppögtéstől, mindvégig mosolygó, enyhe és derült idő ragyogott. A kedvező időjárás folyamánnyaképpen természetesen rendkívül nagy közönség tolongott a kirándulóhelyeken, azonkívül természetesen a templomokban is.

A feltámadás ünnepét a szokásos fényvel és kegyelettel ünnepelte városunk közönsége. A feltámadási körmenetben, melyet Magyar Pál plébános vezetett, résztvettek az összes polgári és katonai hatóságok, testületek, egyletek s a tágas Ferenc József-tér ragyogó képet nyújtott fényesen kivilágított házsoraival s színes ember sokaságával. A körmenet fényét nagyban emelte a cs. és kir. 29. gyalogezred kivonult díszszáda. Vasárnap délelőtt 10 órakor zenés mise volt a római katolikus plébánia-templomban, amelyet megelőzőleg Magyar Pál plébános mondott nagyszabású, magas-szárnyalású alkalmi prédikációt. A zenés misét szintén Magyar Pál plébános mondotta fényes papi segédlettel. A kórust Wehninger József karnagy vezette tökéletes precizitással, a színházi zenekar egy részének közreműködésével. Előadták Mozart örökszép „Mise”-jét. Preindl „Gradiale”-jét Blesz Beti k. a. énekelte Walter Ferenc hegedű kísérete mellett. Offertóriumra Zsafkovszky „Terra Tremol”-jét énekelte Elia Marcusa k. a. klarinet szóló mellett.

A rom. kath. egyházzal együtt ünnepelték gör. kat. polgártársaink is a husvétii. A feltámadási körmenet szombaton hajnali 3 órakor ment végbe, amelyen képviselő voltak az összes hatóságok és egyesületek. A körmenet a belvárosi templomból indult az Árpád-utcán, a Ferenc József-téren és a Hunyady-utcán át vissza a templomba. A körmenet útját görög tűzekkel és rakétákkal világtították be, miközben a kivonult honvéd díszszáda díszlövéseket adott. Vasárnap d. e. 10 órakor ünnepélyes nagy istentisztelet volt a belvárosi templomban, amelyet Nikiforovits és Sztaity plébánosok pontifikáltak nagy segédlettel. Mise közben a szerb egyházi dalárda énekelte megkapó ünnepi dalokat.

— **Április 11.** Az 1848-as törvények szentelésének emléknapját — minthogy április 11-e az idén a nagyhétként esett — ma ülték meg szokott kegyelettel Nagybecskereken. Délelőtt 10 órakor ünnepélyes nagymise volt a rom. kath. plébánia-templomban, amelyet Magyar Pál pápai kamarás, plébános szolgáltatott. A nagymise részi vettek az összes polgári hatóságok fejei dr. Dellmanics Lajos főispán vezetésével, továbbá a helybeli tisztikar és a tanintézetek növendékei. Az iskolákban a tanárok és tanítók alkalmi beszédekben méltatták a nap jelentőségét.

— **Megei és városi közgyűlés.** Torontálvármegye törvényhatósága holnap délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart. — Ugyancsak holnap délután 3 órakor tart közgyűlést Nagy-

becskerek város képviselőtestülete is. Mindkét közgyűlés fő tárgya az országgyűlést egybehívó királyi levelek kihirdetése.

— **A megyei áll. választmány ülése.** Torontálvármegye állandó választmánya ma délután fél 4 órakor ülést tartott, amelyen a holnapi rendkívüli megyei közgyűlés tárgyát készítette elő.

— **Uj anyakönyvvezető.** A m. kir. belügy-miniszter Torontálvármegyében a dolovai anyakönyvi kerületbe Vojnov Szilárd helyettes községi írnokot anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki és őt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— **Az új pancsovai rendőrkapitány.** Mint Pancsováról jelentik, Zákó Milán főispán Szabó János városi főjegyzőt rendőrkapitánynak nevezte ki.

— **Mélykut Révauffalu községben.** Révauffaluról írják lapunknak: Révauffalu községe már évek óta hiányban volt az egészség fenntartására oly szükséges ivóviznek. Végre azonban Momirov Miklós rogodorfi lakos kufurási vállalkozót egy mélykut fúrásával megbízván, az illetőnek sikerült egy mélykutat fúrni, amely percenként 65 liter kűtű, homokmentes, egészséges, kristálytiszta ivóvizet szolgáltat. Ezen kűtű italu vizet szolgáltató kutak létesítése kizárólag Momirov kiváló szatudásának s páratlan buzgalmanak köszönhető. A váratlan siker folytán a lakosság most még négy ilyen kut fúrását óhajtja.

— **Halálozás.** Részvétellel vesszük a hírt, hogy öz. sédeni báró Ambrózy Károlyné szül. Vuchetich Emilia Lugoson 70 éves korában meghalt. Az elhunyt uró halála Torontálvármegye egyik legelőkelőbb családját a Vuchetich családot ejti gyászba. Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Csenei Vuchetich Árpád nagy-kászonyi Kászonyi Sándorné szül. csenei Vuchetich Bona, szent-katonai Biró Béláné szül. csenei Vuchetich Etelka, Schönerfeld Lászlóné szül. csenei Vuchetich Terézia, Popovits Józsefné szül. csenei Vuchetich Emilia és csenei Vuchetich Dora saját és a nagy rokonság nevében, megszorodott szívvel jelentik felejthetetlen szeretettel nagyönjük öz. sédeni báró Ambrózy Károlyné szül. csenei Vuchetich Emilia urónak folyó évi április hó 12-ik napján, este 1/2 órakor, életének 70-ik évében hosszas gyengélkedés után bekövetkezett gyászos elhunytát. A boldogultnak hűlt tetemei folyó évi április hó 14-ik napján, délután 2 órakor fogják a halottas szertartást (Kosuth-utca 9.) az agostai ev. egyház szertartásai szerint örök nyugalomra az anyaföldnek átadni. Lugoson, 1906. április hó 12-én. Örök nyugalom lengjen a drága porai fölött!

Ugyancsak részvétellel értesülünk, hogy öz. Knopf Matyásné szül. Bauer Anna tegnap 74 éves korában, szívhűdés következtében meghalt. Elhunytát Knopf Jakab városi fogyasztási adó-felügyelő és nagyszámú rokonság gyászolja.

— **Vármegyei tisztviselők Törökkanizsán.** A Nagybecskereki Hírlap legutóbbi számában ismét azt írja, hogy Torontálvármegye alispánja „volt az, aki Törökkanizsán felkínálkozott a darabont-kormányra”. Kollegánkat rosszul informálja az ő kanizsai levelezője, mert sem az alispán, sem más tisztviselő nem volt Törökkanizsán, hogy állást járjon ki magának.

— **Esküvő.** Neuhausz József az aussigi (Ausznis) Schicht-szappangár hivatalnok a. h. hó 15-én lépett házasságra Krumenacker Anna kászonszónnyal, Krumenacker József polgártársunk szeretetreméltó leányával. Az aktusnál Steyer István és Krumenacker János működték közre tanuként.

Tegnap, folyó hó 16-án pedig Göschl Lajos, a helybeli Pleitz-cég alkalmazottja vezette októhoz Wilhelm Éva kászonszónny, Wilhelm Ferenc polgártársunk kedves leányát. A vőlegény részéről dr. Brájer Lajos lepszerszerző, a menyasszony részéről pedig Janczer Jeromos szerepeltek tanuként.

— **Torontáli állapotok.** E címen a „Pesti Hírlap” szombati számában megjelent cikkre következő levelet kaptuk:

Kedves barátom! Ugyan leghelyesebb elv, hogy valamely cefolat ugyanott jelenjen meg, a hol az arra okot szolgáltató közlemény, attól tartok, hogy fővárosi lapról lévén szó, féligméddig csillhatatlannak tartja magát s nem fogja önmagát cáfolni vagy csak egész röviden közli soraimat, miért is kerlek, légy szíves — az igazság kedvéért — lapodban leadni a Pesti Hírlaphoz fölkiűdött következő leveletem:

Tekintetes szerkesztő ur!
A közpályán szereplő egyén ki van téve egy bírálatnak, mint támadásnak. S köteles is ezt elviselni. A bírálat vagy támadás lehet gyenge vagy erős. Sőt szabad a bírálatnak és támadásnak finomnak vagy durvának lenni. Ez hol az egyén izlésétől függ, hol a céltól. De viszont nemcsak az egyéni becsület intaktsága, hanem a közérdek is megkívánja, — különben közpályára

kevesen vállalkoznának — hogy a bírálat vagy támadás igazságos legyen. Amit bírálat vagy támadás, az való, az megtörtént legyen. Ellenkező esetben ráfogás az egész. Ily ráfogás jelent meg b. lapja 14-iki számában közzétett „Torontáli állapotok” cikkben, midőn azt állítja, hogy ellenzéki érzelmem miatt a főispán vagy alispán üldözött volna. Soha — s ezt határozottan állítom — legkisebb szemrehányást sem kaptam, pedig nemcsak ellenzéki érzelmi voltam és vagyok, hanem az ellenzék működésében irással és tettel tevékeny részt vettem. Ellenkezőleg. A főispán jellemzésére, koncilias viselkedésére felfozható az is, hogy többször eijött a levéltárba vagy megfogott a folyosón, vagy ott tartott magánai, politizált velem, ha őszinte véleményt akart hallani. Ha rossz néven vette volna ellenzéki viselkedésem, ezt nem tette volna. Az alispánnal pedig sohasem politizáltam. Hogy ellenzéki viselkedésemnek nem örültek, azért nem dicsektek és — hogy triviális legyek — keblőkre nem öleltek, az még nem üldözés. Eunyit akartam a cikkre megjegyezni. Ez az igazság ami szemelyemet is illet. Egész életemet vezérlő igazságérzet ugyan nagyon készlet, hogy megcfojaim a cikknek tisztársaim üldözésére vonatkozó részét, tándzsát törjek a főispán magyarsága mellett, elitöljem a főispánt támadó cikkben a főispánná megemlékezésnek még csak gondolatát is, de tisztársaim nevében nem írhatok, nincs megbízatásom, a cikkben említett többi tényekre és állításokra ki nem terjedhetek, mert fogadatlan prókator szerepre nem vállalkozom. Tisztelettel Nagybecskerek, 1906. április 15-én. Semsey Gyula, Torontálvármegye főlevéltárosa.

— **Az iparkamara a magyar iparért.** A temesvári kereskedelmi és iparkamara a következő felhívást intézi a kereskedőkhoz:

A magyar társadalom a honi ipar pártolása eszméjének szolgálatába szegődött. Megfogadta, hogy amennyire lehetséges csak oly árut vásárol, amely Magyarországon készült. A magyar fogyasztó közönsége az az örvendétes felbuzdulása a Temesvári Kereskedők Egyesületének kezdeményezésére folytán arra indítja a kamarát, hogy kerületének kereskedőit saját érdekükben a hazafias mozgalomból rejjuk háramló feladatokra figyelmeztesse. Arról van szó, hogy az iparpártolási mozgalom, amelyhez ma már széles s hazánk színe-java csatlakozott és amely e kamara hivatali körzetében is egyre több és több hivatástal, készületlenül ne érje az üzleti köröket. A magyar kereskedőnek jó előre gondoskodnia kell arról, hogy a külföldi áruknak lehetőleg teljes kiküszöbölésével csak honi származású iparcikkeket tartson raktáron, nehogy vevőinek bizalmát elveszítse és önönmagának kárt okozzon. E zárt igyekezzék minden kereskedő hazai gyáraknál, illetve honi gyártású árukat eladó nagykereskedőnél vásárolni, külföldi cégekkel pedig csak a végső szükség eselében, akkor álljon szóba, ha arról győződött meg, hogy azt a cikket, amelyet árusítani kell, Magyarországon egyáltalában nem készílik. E helyütt egyszersmind öva intjük az üzleti köröket, ne keritessék magukat külföldi cégek által folytatott ama üzelmek hálójába, amelyeknek célja a kereskedőnek az áru származása tekintetében való megtévesztése. E cégek „Honi ipar”, „Hungária”, „Pannonia”, „Honvéd”, „Csikós”, „Rákóczi”, „Kossuth” s ehhez hasonló feliratokkal látják el áruikat, vagy nemzeti szintű jelvényeket, a hazai történelemből vett jeleneteket ábrázoló képeket ragasztanak rájuk, hogy a magyar származás látszatát keltsék. Ilyen áruknak eladása a törvény szerint tilos, aki tehát ezeket árusítja, annak tesszi ki magát, hogy megbüntetik. A hazai beszerzési forrásokra vonatkozó bármilyen tudakozásokra, amelyek illeték- és bélyegmentesek, készséggel válaszol a kamara. Az ne rejtentse vissza kereskedőinket, hogy egyik-másik magyar áru talán valamivel drágább vagy minőség tekintetében egyelőre kevéssel alatta áll a külföldi gyártmányuak. Zseenge iparunk még a kezdet nehézségeivel küzdök, kisebb fogyasztókosságit tehát a kereskedőnek el kell néznie, amint hogy elnézi a fogyasztó közönség zöme is. Ne felejtsek el végül kereskedőink, hogy ők magyar kereskedők. Igazolják újból, hogy a hazafias erények gyakorlásában seki példaadására nem szorútnak. Fogadják meg, hogy ők is szívvel-lellekkel pártolják a hazai ipari és törekedjenek arra, hogy a nemes ügynek masokat is megnyerjenek. Nem szükséges különösen is hangsúlyoznunk, hogy a hazai ipar tevékeny és kitaró pártolásával saját közzgazdaságunk fejlődésének és megerősödésének, a haza boldogulásának tesszünk igaz, megbecsülhetetlen szolgálatot és hogy a haza joggal elvárja ezt minden hű fiától. A magyar kereskedelemnek ma nemzeti missziója van. Az iparpártolás eredményessége jórészt a kereskedőn múlik. A magyar kereskedő kar minden egyes tagja legyen tehát tudatában fontos közzgazdasági és hazafias hivatásának és teljesítse azt büszkén és önérettel! Akarjunk erősen, tegyünk és a hazára áldás virul! Hazafias üdvözléssel a kereskedelmi és iparkamara. Lovag Vest Eds, kir. udvari tanácsos, elnök. M. Á. János, titkár.

Siketnémák felvétele. A siketnémák áll. s. kecskeméti intézetébe, mint az igazgatóság közli, az 1906/1907. tanévre nem- és vallás-különbőség nélkül felvételnél olyan 7-től 10 éves koru siketnéma gyermekek, kiknek a siketségen kívül más testi vagy szellemi fogyatékoságuk nincs. Felvételért a legszegényebb szülők is folyamodhatnak, mert az intézet igazgatósága módjait ebből annak, hogy a vagyontalan szülők gyermekei is bejussanak az intézetbe. Az iskoláztatás ideje 8 év. Felhívjuk még a szülők figyelmét arra a körülményre is, hogy az intézettel kapcsolatosan egy országos jellegű kertészeti továbbképző iskola felállítása tervezetük, amely valószínűleg már a folyó év őszén megkezdődik és amelyben intézetet végzett növendékek a kertészet minden ágában és a szőlő-, gyümölcs-tenyésztésben és selyemtermelésben fognak képezettni. A folyamodványok folyó évi május hó 15-ig nyújthatók be az intézet felügyelő-bizottságához. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az intézet igazgatósága.

Gépezetek vizsgálata. A gépezetek és gőzkazánfűtők vizsgálata, a Temesvároti szervezett bizottság által, 1906. évi április hó 22-én reggel 8 órakor a m. kir. államvasutak műhelyépületében fog megtartatni. A vonatkozó, szabályszerűen felszerelt kérvények a m. kir. iparfelügyelőséghez Temesvár (Józsefváros, Kültér 2. sz.) címezve, legkésőbb a megjelölt napon nyújthatók be.

Égő kocsi. Pancsován tegnapelőtt a Gromon-ut elején egy üres parasztkocsiban levő szalma, valószínűleg beleesett szivarvégől vagy gyújtószállkától meggyuladt a kocsit elégett. A nem mindennapi látványnak egy pillanat alatt egy sereg bámulója akadt. Emberben és állatban szerencsére nem esett kár.

Színház és Irodalom.

Gül Baba. Ősi szokás szerint husvétkor mutatkoznak be a virágyasárnapján szerződött új színészek és színésznők. A tavaszi évad ezáltal tovább tartván, a becskeréki közönség van abban a kellemes helyzetben, hogy a majdnem teljesen új társulat felett először mondjon bírálatot. Polgár igazgató a lezajlott színi szezon legszenzációsabb darabját választotta a bemutatkozás keretében s így mi sem természetesebb annál, hogy zeufolt ház mondott kritikát az új erők felett. Kezdjük a címszerepével. Remete Géza a társulat új baritonistája játszotta Gül Babát, még pedig művészi gondnal és igen jó izléssel. Határozottan jó színész, kitől sokat várhatunk. Kár, hogy teljesen rekedt lévén, énekét nem méltathattuk. Ugyancsak így vagyunk Ragányi Izával, az új soubrette, ki szintén indispozícióval küzdött. Annnyit azonban megállapíthatunk, hogy rutinos színésznő, kinek diszkret játéka, szép színpadi megjelenése és graciózus táncá elismerést érdemelnek. Énekéről ezuttal még nem akarunk végleges ítéletet mondani. A Leida szerepében Kőszegi Aranka mutatkozott be. Rokonszenves fiatal nő, ki kicsiny hangjával igen jól tud bánni. Igen hálás szerephez jutott Polgár igazgató. Valóságos kabinet alakot csinált a Mujskóból s a tapsból neki jutott legbővebben. A kisebb szerepeket Nagy Gyula, Zöldi Hermin, Haraszti Vilma, Papp Ilona, Virányi, Sik, Gőzon, Ernyey töltötték be kifogástalanul. Ugy az ének, mint a zenekar meg van erősítve s igen precizen működött az új karnagy vezetése alatt. Fejezzük ki végül elismerésünket az igazgatóságnak azokról a pompás diszkrét, melyeket az operettre csináltatott. Az ilyen kiállítás igazán képes illuziót kelteni, ami ugyancsak ritkaság a mi szegényes színpadunkon.

Az operette nagyon tetszett s a tegnapi ismétlésnél ismét elkelt minden jegy. A szereposztás ugyanaz volt mint első este, csak Mujskót játszotta ezuttal Szalóki. A becskeréki közönség a régi kedvence teljesen kiaknázta halás szerepét s különösen a vigasztaló couplet után kapott igen sok tapsot.

Vasárnap délután a társulat „A csöppesség”-t adta elő, amelynek címszerepét Haraszti Vilma adta igen ügyesen, hétfőn delután pedig a „Szökött katoná” ment jó összevágó előadásban.

Hírek a színházról. Ma este a „Sabinnők elrablása” című kiváló bohóság kerül színpadra, a főbb szerepekben Haraszti Vilma, S. Kürti Margit, Szalóki Dezsővel, kinek Rettégi Fridolin ripacs színigazgató egyik legjobb szerepe. Jó szerepeket játszanak még Sik Rezső, Remete Géza és Virányi Sándor.

Holnap, szardán lép fel először a „Cigánybáró”-ban, Saffi szerepében Mányai Aranka. A művésznőt a legjobb hírek előzték meg s neve országosan ismert. Hiszük, hogy első fellépéssel kedvenc énekesnőnké lesz. Ugyancsak most lép fel vezetőszerepben az új tenorista, Nagy Gyula is, aki a címszerepét játsza s aki Gül Babában már rokonszenves művészeket mutatkozott be. Szalóki Dezső, ki egy csapásra meghódította közönségünket, a leghálásabb buffó szerepek egyikét, Zsupánt játsza a darabban. Vezető szerepeket játszanak még Kőszegi Aranka, Sik Rezső, Remete Géza, Ernyey, Gőzon Gyula. Remete Géza megérkezése óta rekedt s így a társulat e kiváló tagját még pár napig nem tudja kellőképpen élvezni.

Csütörtökön a „János vitéz” kerül műsorra Ragányi Izával a címszerepben. A művésznő, ki szintén indispozícióval küzdött, ez alkalommal fog igazán bemutatkozni. A királyleányt Mányai Aranka fogja énekelni. A francia királyt Szalóki játsza, Bagót Gőzon Gyula, míg Iluskát Haraszti Vilma alakítja, ki már a szerepben sikereket is aratott.

„A gőzlokomobilok szerkezete és kezelése” címmel hasznos és hézagpótló szakmunka jelent meg Naszályi József soproni m. kir. iparfelügyelőtől. Hason tárgyú két munka ezelőtt körülbelül 20 évvel jelent meg, de ma már azok nem szereshetők meg, — elfogytak. Azóta a lokomobilokat tökéletesbitették, a leghülyebb munkák elvégzésére alkalmassá tették, így ekét vonatnak, terhet szállítanak, utat hengerelnek stb., ezen szerkezetek még más szakkönyvben ismertetve nem lettek. A munka összefoglalja azon elméleti és gyakorlati, közbiztonsági és üzemgazdasági ismereteket, amelyek a lokomobilok körül az ipari- és mezőgazdasági életben előfordulnak, amiért a könyv jó szolgálatot tesz a mezőgazdának, földbirtokosoknak és gazdasági tisztviselők, üzemvezetők stb. gyantán. Hasonló tárgyú népszerűen megírt — gyakorlati tankönyv a magyar irodalomban nincsen. Nagy súlyt fektetett a tárgyalat könnyű elsajátíthatására, amit elősegít 167 tiszta, áttekinthető ábra. A magyar ipar érdekében első sorban és behatóan csak a hazai gyárak lokomobiljai ismertetnek. Közli végül a vizsgákon előforduló kérdéseket. A munka Sztényi József kereskedelemügyi államtitkárnak van ajánlva és ára 3 korona. A munka a szerzőnél kapható Sopronban.

„A Zenélő Magyarország” zenélőfolyóirat ma megjelent 309-ik füzeté a következő zenemű-újtonásokat közli: I. Révfy Károly pompás hallgató nótáját 1. „Tudom nem sirsz, hogy elhagytál” és 2. „Kicsi piroszajú galambom.” II. Martorell J. „Valse Rose” című hírneves spanyol boston keringőjét. E pompás zeneműfolyóiratot, amelynek minden egyes száma szakavatott megválasztással minden zenei válfajt fölöl s meghozza mindenkinek a maga izléséhez megfelelő zenemű-újtonásokat, mint ilyen minden zongorakézelőnek melegen ajánlunk. A most folyó XIII. évfolyam II. évfolyamának előfizetési ára: 1/4 évről (6 füzet 60 oldal modern és közkedvelt zenével) 3 korona. Előfizetések: Klökner Ede zeneműkiadóvállalatához („Zenélő Magyarország” szerkesztősége) Budapest, VIII. József-körút 22/24. intézendők.

TÁVIRATOK.

A választási mozgalmak.

Hírek a központból.

Budapest, április 17. (A „Torontái” eredeti távirata.) A központi jelölő-bizottság már befejezte a munkáját s ami az ugynevezett hivatalos jelöltek illeti, azoknak ügye már minden kerületre el van intézve. A fővárosban, a VIII. kerületben, amelynek eddig nem volt hivatalos jelöltje, dr. Nagy Dezső fővárosi ügyvédet akceptálták hivatalos jelöltként.

Budapest, április 17. (A „Torontái” ered. távirata.) A husvétünnep alatt több jelölt mondott programbeszédet, köztük Rákosi Viktor Hadunánáson, Benedek Gyula Hajduböszörményen. Ez utóbbi programja azért érdekes, mert ő követeli hogy a nőknek is adassék meg a választói jog.

A délvideken.

Arad, április 17. (A „Torontái” ered. távirata.) Ujaradon újabb az alkotmánypárti Hadik Sándor gróft emlegetik jelöltnek, aki egy ízben már képviselte a kerületet. A kisbirtokosok Philip Jánost akarják felléptetni.

Lugos, április 17. (A „Torontái” ered. távirata.) Lugos város nagyszámú polgársága és a környékből összesereglett több százra menő választók összegyűltek és megalakították a lugosi Kossuth-pártot. A gyűlés egyhangulag Makay Agost dr. ügyvédet kiáltotta ki képviselőjelölttül, ki a jelölést Kossuth-párti programmal elfogadta.

Temesvár, április 17. (A „Torontái” eredeti táv.) A facseti kerületben a román nemzetiségiek is állítanak jelöltet. A jelölt Mocsonyi Antal, a közelmúltban elhunyt Mocsonyi Zenó fia, akinek a románok között nagy tekintéllyel bíró neve és összeköttetései megnehezítik az eddigi jelöltek Nemess Zsigmond dr. és Juhos Gyula dr. helyzetét.

Lippa, április 17. (A „Torontái” eredeti távirata.) A lippai kerületben a románok Márta Sándor dr. lippai ügyvéd és Missits János nevét emlegetik.

Verece, április 17. (A „Torontái” eredeti távirata.) Verecen Szilassy Zoltán alkotmánypárti lépett fel.

Kristóffy szerepe.

Budapest, április 17. (A „Torontái” eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, Kristóffy József a bécsi „Zeit”-ba cikket írt, amelyben hangoztatja, hogy ő tovább is harcosa marad az általános választói jognak s szerepe az lesz, hogy ellenőrizni fogja, hogy miként hajtja végre a kormány a választói jog reformját.

József főherceg Budapesten.

Budapest, április 17. (A „Torontái” eredeti távirata.) József főherceg és neje Augusztia főhercegnő holnap délelőtt érkeznek Budapestre. A főhercegi pár budai palotájában fog állandóan tartózkodni.

A spanyol király útja.

Budapest, április 17. (A „Torontái” ered. táv.) Mint Madridból sürgönyzik, Alfons spanyol király tegnap este Cherbourgba utazott, a honnan Angolországba megy.

A nemzetközi orvosi kongresszus.

Budapest, április 17. (A „Torontái” eredeti táv.) Mint Lissabonból jelentik, a nemzetközi orvosi kongresszust csütörtökön, április 19-ikén nyitják meg ott. A kongresszust valószínűleg a portugál király személyesen nyitja meg.

Montignoso grófnő válása.

Budapest, április 17. (A „Torontái” eredeti távirata.) Római táviratok szerint Montignoso grófnő válása ügyében elszertint a pápa kijelentette, hogy az elválás lehetséges a szász királytól, ha a grófnő esküt tesz arra, hogy az egykori szász trónörökösöz szülei akaratára ment férjhez. Montignoso grófnő, valószínűleg leteszi erre az esküt.

A Vezuv kitörése.

Budapest, április 17. (A „Torontái” eredeti távirata.) Nápolyból érkező összes mai jelentések egybehangzóan megerősítik, hogy a Vezuv kitörése teljesen megszünt. Néha egy kis hamueső mutatkozik, de csak annyi, amennyi más gyöngébb erupciónál is gyakran előfordul Matteucci tanár jelentése szerint újabb kitörés már nem lesz.

Határidő-úrlat.

Budapest, április 17. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai lözsdén az árak 5 fillérrel olcsóbbak. Dél zárhatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra)	16.58
Buza (októberre)	16.64
Rozs (áprilisra)	13.46
Rozs (októberre)	13.52
Tengeri (májusra)	13.38
Zab (áprilisra)	15.84
Zab (októberre)	12.70

Vonatok érkezése és indulása
Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.
Érvényes 1906. október hó 1-től.

Erkezik:
a) A nagybecskereki pályaudvarra:
Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest-Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 5 óra 30 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 37 perc.
Budapest-Nagykikindáról: este 9 óra 58 p.
b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
Zsombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
Zsombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.

Indul:
a) A nagybecskereki pályaudvarról:
Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged-Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
Nagykikinda-Budapestre: reggel 6 óra 7 p.
b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
Zsombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva-Pancsova és Alibunára: reggel 3 óra 33 p.
Zsombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 33 p.

Alibunári járás főszolgabírájától.
1319. szám. 1906. 423-33

Pályázati hirdetmény.

A Végszentmihály községben megüresedett végszentmihályi községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek s felhívom azokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket hozzám f. év április hó 26-ig nyújtsák be.

Az állással a következő javadalmazás jár:

1. Kézpénzfizetés 1600 korona.
2. Utifalány járáson belüli utazásra 100 korona.
3. A község ház épületében szabad lakás.
4. 800 négyzet öles herés kert.
5. Két öl tűzifa hazaszállítva.
6. Hivatalos ügyben ingyen fuvar, vasuton való hivatalos utazáskor II. oszt. vasuti jegy megférése.
7. Anyakönyvvezetővé leendő kinevezés esetén 160 korona tiszteletdíj.

Kelt Alibunáron, 1906. évi április hó 11-én.

Radonics,
főszolgabíró.

WÉHNER GYÖRGY
NAGYBECSKEREK.

A nyakkendő királynál
nyakkendő ujdonságok roppant nagy választékban.

Levélbeli megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

WÉHNER GYÖRGY
NAGYBECSKEREK.

389-10,9

ZONGORATEREM
és zongora kölcsönintézet.

A legkitünőbb gyártmányú zongorák —
(Ehrbar, Schweighofer
Dörr stb. gyárakból)

kaphatók

Bröder Ignácnál,
Temesvári-ut. saját házában.
Regi zongorák becsereitfnek.

(202-52,14)

Jégszállítás.

Szíves tudomására hozzuk a t. közönségnek, hogy f. évi május hó 1-én a jégszállítást alant jegyzett árban megkezdjük.

A jég szállítása május hó 1-étől október hó 1-éig tart, naponta házhoz szállítva.

1 láda	35 kor.
2 " egy félnek egy házba	50 "

Havi bérlet:

1 láda jég május havában	6 kor.
1 " " június	8 "
1 " " július	10 "
1 " " augusztus	12 "
1 " " szeptember	14 "

Egész időnyre való szállításhoz a bérleti összeg fele előre fizetendő, II-dik fele július hó 15-dikén előre fizetendő.
Havi bérlet mindig előre fizetendő.

(430-1.1) Kiváló tisztelettel
Eckstein Mátyás utóda.

Tűzifa-, szén-, épület- és műfaraktár
Kurländer Imre

Telefon 89. NAGYBECSKEREK. Telefon 89.

Épület és műfaraktár: Aradói-ut. I.
Tűzifaraktár:
Korona-utca és Gizellapart
(Kurländer-udvar.)
Iroda és lakás:
Korona-u. 48/11. Telefon 85.

Dusan felszerelt raktár
épületfa, deszka, léc, oszlopok,
műfa kádárok és bogárnok részére.

Elsőrendű tűzifa.
Valódi porosz köszén
a Wildensteinsgen-Richterhofer bányából.

Elsőrendű gáz-koks (pirszén).
Mindenféle kovács-szén, kitűnő faszén.

MARHASÓ.
SZÖLLŐKARÓ minden nagyságban.

37-50,31

Szabad kézből
eladó

a melencei-utca 437. számú

— ház —

igen kedvező fizetési fel-
tétel mellett.

Tulajdonos:
Nagybecskereki takarékpénztár.

(25-x.16)

Két butorozott

— szoba —

kiadó

Deák Ferenc-utca 7. szám alatt.

(33-x.18)

NOVÁK J. C. NAGYBECSKEREK
MOTOROS KERÉKPÁROK ÉS AUTOMOBILOK.

Csakis elsőrangú gyártmányok. (378-20,5)

= „Waffenrad“, =
elismert legkitünőbb
kerékpárok. =

Alkatrészek és felszerelések
kerékpárok és motoros gépek
számára.

Legjobb kerékpárok.
= Javitó-műhely. =

HIRDETÉSEK

gyárosoknak, kereskedőknek és iparosoknak, saját érdekük, hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék.

A hirdetések 1906. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdeti, az maga ellen vét!

Hirdetések felvetetnek a „TORONTÁL“ kiadóhivatalában.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.